

Kohtuasi C-37/24**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

19. jaanuar 2024

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus, Rumeenia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

23. mai 2023

Hageja esimeses kohtuastmes ja apellant apellatsiooniasemes:

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

Kostja esimeses kohtuastmes ja apellant apellatsiooniasemes:

DADA Music SRL

Menetluse astuja esimeses kohtuastmes ja vastustaja apellatsiooniasemes:

Asociația Radiourilor Locale și Regionale (ARLR)

Vaidluse ese

Apellatsioonkaebus, mis on esitatud eelotsusetaotluse esitanud kohtule Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus) kohtuotsuse peale, millega Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) jättis osaliselt rahuldamata hagi, millega paluti välja mõista mõned maksmata jäetud tasud vaidluses Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (Rumeenia fonogrammitootjate liit; edaspidi „UPFR“) ja SC DADA Music SRLi (edaspidi „DADA Music SRL“) vahel.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

ELTL artikli 267 alusel palutakse tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamissoiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas

(edaspidi „direktiiv 2006/115“) artikli 8 lõiget 2 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/26/EL autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kollektiivse teostamise ning muusikateose internetis kasutamise õiguse multiterritoriaalse litsentsimise kohta siseturul (edaspidi „direktiiv 2014/26“) artikli 16 lõike 2 teist lõiku koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 17 ja 52.

Eelotsuse küsimused

Kas direktiivi 2006/115/EÜ artikli 8 lõiget 2 ja direktiivi 2014/26/EL artikli 16 lõike 2 teist lõiku tuleb koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 17 ja 52 tõlgendada nii, et:

- 1) nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mis ei taga õiguste omanikele (fonogrammitootjatele), keda esindavad kollektiivse esindamise organisatsioonid, (kindlasummalist) õiglast miinimumtasu, olenemata tuludest, mida saavad, või kuludest, mida kannavad ringhäälinguorganisatsioonid;
- 2) [kas] eitava vastuse korral esimesele küsimusele on [nende artiklitega] vastuolus riigisisised õigusnormid, millega on kaotatud kohese jõustumisega (kindlasummalised) miinimumtasud, mis määratakse kindlaks meetodite kohaselt, mille üle pidasid kollektiivse esindamise organisatsioon ja kasutajad eelnevalt läbirääkimisi, kuid millega ei muudetud tasu arvutamise kriteeriume ega nähtud ette maksimaalset tähtaega läbirääkimiste pidamiseks uute kokkulepete (meetodite) üle, mille abil määratakse kindlaks õiglased tasud;
- 3) kas eitava vastuse korral kahele esimesele küsimusele on eelotsusetaotluse esitanud kohtul õigus ja vastaval juhul kohustus kontrollida, kas protsentuaalsed tasud, mis arvutatakse seoses ringhäälinguorganisatsioonide deklareeritud tegelike tuludega, on õiglased ja mõistliku suurusega ühelt poolt õiguse omanike suhtes ja teiselt poolt kasutajate suhtes või vastupidi, kas need on ilmselgelt tühised või olenevalt juhtumist ilmselgelt liiga kõrged ning missuguseid kriteeriume võiks selle hindamisel kasutada;
- 4) kas jaatava vastuse korral kolmandale küsimusele on liikmesriigi kohtul juhul, kui ta tuvastab, et tasu, mida tuleb maksta uute riigisiseste õigusnormidega muudetud meetodite kohaselt, on tühine, õigus ja/või kohustus kohaldada deklareeritud tulude kriteeriumile alternatiivseid kriteeriume – näiteks tasu kindlaksmääramine kulude põhjal, mida ringhäälinguorganisatsioonid seoses ringhäälingutegevusega kannavad, tasu põhjal, mida maksavad sarnased ringhäälinguorganisatsioonid, või muud samalaadsed kriteeriumid –, tagamaks, et õiguste omanikud saavad kohast tasu, kahjustamata kasutajate õiguspäraseid huve, st ilma et need oleksid tühised, kuid ilma et need oleksid ka liiga koormavad ringhäälinguorganisatsioonidele?

Viidatud liidu õigusnormid ja kohtupraktika

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamise õiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas artikli 8 lõige 2

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/26/EL autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kollektiivse teostamise ning muusikateose internetis kasutamise õiguse multiterritoriaalse litsentsimise kohta siseturul artikli 16 lõike 1 teine lõik

Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 17 ja 52

19. novembri 1991. aasta kohtuotsus *Francovich ja Bonifaci vs. Itaalia*, liidetud kohtuasjad C-6/90 ja C-9/90, EU:C:1991:428; 5. oktoobri 2004. aasta kohtuotsus *Pfeiffer jt*, liidetud kohtuasjad C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584; 18. jaanuari 2022. aasta kohtuotsus *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33.

Viidatud riigisisised õigusnormid

Seaduse nr 8/1996 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta (*Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 14 iunie 2018*) (uuesti avaldatud *Monitorul Oficial al României* I osas, nr 489, 14.6.018; edaspidi „seadus nr 8/1996“) artiklid 112, 145, 164 ja 166

Selle artikli 112 lõikes 1 on nähtud ette interpretidest või esitajatest artistide ja fonogrammitootjate õigus õiglasele tasule selle eest, kui kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni kasutatakse otse või kaudselt ringhäälingu või ükskõik missuguse vahendi kaudu üldsusele edastamiseks, ning lõikes 2 on sätestatud, et selle tasu summa määratakse kindlaks meetodite kohaselt, mis on kooskõlas artiklites 163–165 ette nähtud menetlustega.

Selle artikli 145 lõike 1 punktides c ja d on kehtestatud kollektiivse esindamise kohustus muusikateoste ringhäälingu kaudu edastamise õiguse ja ühtse õiglase tasu saamise õiguse kasutamiseks.

Seaduse nr 8/1996 artikli 164 lõikes 1 on sätestatud peamised kriteeriumid, mida tuleb meetodite üle läbirääkimiste pidamisel arvesse võtta, ning selle lõigetes 2 ja 3 on nähtud ette:

„2. Läbirääkimiste käigus võivad kollektiivse esindamise organisatsioonid nõuda samalt kasutajate kategoorialt kas kindlasummalisi tasusid või protsentuaalseid tasusid, mis määratakse kindlaks protsendina tuludest, mida iga kasutaja sai tegevuse läbi, mille käigus repertuaari kasutati, või tulude puudumise korral kasutamise protsendina kuludest. Ringhäälingutegevuse puhul võivad kollektiivse esindamise organisatsioonid nõuda ainult protsentuaalseid tasusid, mis on

erinevad otseses vastavuses sellega, millises ulatuses kasutab iga kasutaja – ringhäälinguorganisatsioon – repertuaari, mida selle tegevuse raames kollektiivselt esindatakse.

3. Lõikes 2 ette nähtud tasud peavad olema mõistliku suurusega kaubeldavate õiguste kasutamise majandusliku väärtuse ja ulatuse suhtes, võttes arvesse teoste ja muu autoriõigusega materjali kasutamise laadi ja ulatust, ning samuti kollektiivse esindamise organisatsiooni osutatava teenuse majandusliku väärtuse suhtes. Kollektiivse esindamise organisatsioonid ja kasutajad peavad nende tasude arvutamise meetodit põhjendama.“

Seaduse nr 8/1996 artiklis 166 on sätestatud:

„1. Kollektiivse esindamise organisatsioonid, kasutajad või kasutajate ühingud, keda on silmas peetud artikli 163 lõike 3 punktides b ja c, võivad esitada uue tariifide ja meetodite üle läbirääkimiste pidamise menetluste algatamise taotluse alles siis, kui nende lõplikul kujul avaldamisest *Monitorul Oficial al României* I osas on möödunud kolm aastat.

2. Artikli 114 lõikes 4 ette nähtud läbirääkimiste korral võib iga [huvitatud] pool esitada uue meetodite üle läbirääkimiste pidamise menetluste algatamise taotluse alles siis, kui nende lõplikul kujul avaldamisest *Monitorul Oficial al României* I osas on möödunud kolm aastat.

3. Kuni uute meetodite avaldamiseni jäävad kehtima siiani kehtinud meetodid.“

Meetodid, mille kohaselt arvutatakse tasu, mis kuulub tasumisele interpreetidest või esitajatest artistidele ja fonogrammitootjatele kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi või sellise fonogrammi reproduktsiooni ringhäälingu kaudu edastamiseks ringhäälinguorganisatsioonide poolt (Metodologia privind remunerația datorată artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme pentru radiodifuzarea fonogramelor publicate în scop comercial ori a reproducătorilor acestora de către organisme de radiodifuziune); need meetodid sätestati lõplikul kujul Curtea de Apel București (Bukaresti apellatsioonikohus) IX tsiviil- ja intellektuaalomandi asjade koja 12. mai 2011. aasta otsusega (Decizia civilă nr. 153A/12 mai 2011 a Curții de Apel București, Secția a IX-a civilă și pentru cauze de proprietate intelectuală) otsuse nr 216/2011 alusel, mille tegi Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (ORDA) (Rumeenia Autoriõiguste Büroo) (edaspidi „tasu arvutamise meetodid“), milles on nähtud ette:

„4. Ringhäälinguorganisatsioonid, keda nimetatakse kasutajateks käeolevate meetodite tähenduses, on kohustatud maksma igas kvartalis ORDA nimetatud kollektiivse esindamise organisatsioonidele, kes koguvad tasusid interpreetidest või esitajatest artistidele ja fonogrammitootjatele, kommertsfonogrammide või nende reproduktsioonide kasutamisega seotud varaliste õiguste eest tasu, mille summa määratakse kindlaks suhtarvu kohaldamisega kooskõlas järgneva tabeliga, meetodite punktis 5 ette nähtud arvutuse põhjal, iga neile kuuluva raadiojaama eest.

Kommertsfonogramme saatekavades kasutatav üksus	oma	Interpreetidest või esitajatest artistid ja fonogrammitootjad
Kuni 35%, viimane väärtus kaasa arvatud		1,8%
Üle 35% ja kuni 65%, viimane väärtus kaasa arvatud		2,4%
Üle 65%		3%

Ringhäälinguorganisatsioonid on kohustatud maksma igas kvartalis ORDA nimetatud kollektiivse esindamise organisatsioonidele, kes koguvad tasusid interpreetidest või esitajatest artistidele ja fonogrammitootjatele, kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammide või nende reproduktsioonide kasutamisega seotud varaliste õiguste eest tasu, mis arvutatakse 3 protsendina ringhäälingutegevusest saadud kuu brutotuludest, kui fonogramme kasutatakse 100% ulatuses kavas olevate saadete kogukestusest. Kui neid kasutatakse väiksemal määral, alaneb 3-protsendiline määr otseses vastavuses sellega, millises ulatuses kavas olevate saadete kogukestusest fonogramme kasutatakse. [...]

5. Arvutamise baas, mille suhtes kohaldatakse punktis 3 nimetatud suhtarve, koosneb kõikidest brutotuludest ilma käibemaksuta, mida kasutajad on ringhäälingutegevusest saanud, sh näiteks – loetelu ei ole ammendav – reklaamitulud, vahetus, liitumistasud, kuulutused ja teave, telefonikõned ja SMSid kõrgendatud tariifiga, sponsimised, raadio- ja televõistlused ja -mängud, stuudiote üürimine, muud rahalised panused, vastuvõtuload, tulud ringhäälingu kaudu edastamisest lepingu alusel, tulud ühingutelt või muust ringhäälinguga seotud tegevusest. Arvutamise baasi kuuluvad ka tulud kolmandatelt äriühingutelt, eelkõige reklaamitootjatelt ja reklaamitulu kogujatelt osas, milles neid tulusid saadakse kasutaja ringhäälingutegevuse eest, mis vastab kommertseesmärkidel avaldatud fonogrammi(de)le, mida edastati ringhäälingu kaudu, ja ulatuses, milles esineb ebaõiglane ülekandmine, mis on vastuolus asjaomases sektoris valitsevate heausksete kaubandustavadega. Tulude puudumise korral koosneb arvutamise baas kogukuludest, mida kasutaja ringhäälingutegevuse puhul kandis (näiteks tööjõukulud, kulutused kolmandate isikute osutatud teenustele, igat liiki soetused jm) kvartalis, mille eest tasu maksta tuleb.

6. Summad, mis tulenevad suhtarvude kohaldamisest arvutamise baasi suhtes, ei tohi jääda alla niisuguse väärtuse Rumeenia leudes (RON) – arvutatuna BNR [Rumeenia riigipank] tähtpäeva kursiga –, mis vastab 500 eurole, minimaalseks tasuks, mida kasutajad peavad maksma iga neile kuuluva kohaliku raadiojaama eest, ja 1000 eurole kvartalis, minimaalseks tasuks, mida kasutajad peavad maksma iga neile kuuluva üleriigilise raadiojaama eest.“

Seaduse nr 74/2018, millega muudetakse ja täiendatakse seadust nr 8/1996 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta (Legea nr.74/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 268 din 27 martie 2018) (avaldatud *Monitorul Oficial al României* I osas, nr 268, 27.3.2018; edaspidi „seadus nr 74/2018“) II artikkel

„II artikkel

2. Muudetud ja täiendatud seaduse nr 8/1996 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta artiklis 131 ette nähtud meetodid jäävad kehtima kuni selle perioodi lõpuni, milleks need on kehtestatud.

3. Õigusnorme, milles on sätestatud [seaduse nr 8/1996] artiklite 131 ja 131¹ kohaselt kindlaks määratud meetodid, mis sisaldavad üldsusele ülekandmise korral kohaldatavaid kindlaid või minimaalseid summasid/tasusid käsitlevaid sätteid ning on vastuolus käesoleva seadusega muudetud artikli 131¹ lõikega 2, ei kohaldata enam alates kuupäevast, mil möödub 90 päeva käesoleva seaduse avaldamisest *Monitorul Oficial al României* I osas.“

Põhikohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Fonogrammitootjatele kuuluvate kaasnevate õiguste kollektiivse esindamise organisatsioon UPFR ühelt poolt ja kohaliku raadiojaama käitaja DADA Music SRL teiselt poolt sõlmisid 20. oktoobril 2011 lihtlitsentsi kommertsfonogrammide üldsusele ülekandmiseks. Selle litsentsi alusel sai DADA Music SRL õiguse fonogramme üldsusele üle kanda (edastada) oma raadiojaama vahendusel ja võttis vastava kohustuse maksta õiglast tasu. [Litsentsis] lepiti kokku, et olenevalt fonogrammide saatekavades kasutamise ulatusest peab DADA Music SRL maksma protsentuaalselt kindlaks määratud tasu, mis arvutatakse suhtarvuna tema saadud kogutuludest ja tulude puudumise korral suhtarvuna tema ringhäälingutegevuse kuludest. Nähti ka ette, et nii arvutatavad protsentuaalsed summad ei tohi jääda alla 250 eurole vastava summa Rumeenia leudes ühes kvartalis, arvutatuna BNR tähtpäeva kursiga, minimaalse tasuna, mida kasutajad peavad maksma iga neile kuuluva kohaliku raadiojaama eest, ja 500 eurole vastava summa ühes kvartalis iga neile kuuluva üleriigilise raadiojaama eest.
- 2 Pärast seaduse nr 74/2018 jõustumist keeldus DADA Music SRL maksmast edasi kindlasummalist miinimumtasu, sest leidis, et see seadus on otsekohe kohaldatav ja et seega peab ta maksma tasu ainult konkreetselt saadud tulude pealt. Dada Music SRL maksis ajavahemiku eest 1. juulist 2018 kuni 30. juunini 2019 tasu summas ligikaudu 1000 Rumeenia leud, mis arvutati protsentuaalse tasuna. UPFR aga väljastas ja seejärel esitas kohtule nõude miinimumtasu kohta, mida tuli maksta tasu arvutamise meetodite kohaselt.
- 3 UPER esitas 24. juunil 2019 Tribunalul Bucureștile (Bukaresti esimese astme kohus) hagi selleks, et DADA Music SRL-lt mõistetak välti miinimumtasu, mida

tuleb maksta tasu arvutamise meetodite kohaselt. Sisuliselt leidis UPFR, et seda miinimumtasu kohaldatakse kuni uute meetodite kehtestamise kuupäevani. DADA Music SRL palus, et hagi jäetaks põhjendamata tõttu rahuldamata.

- 4 Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) rahuldab Asociația Radiourilor Locale și Regionale (Kohalike ja piirkondlike raadiojaamade ühing, lühendatult „ARLR“) menetluse astumise avalduse; viimane märkis, et eelneva seadusega ette nähtud miinimumtasud raadiojaamadelt on koormavad, eriti väikeste raadiojaamade puhul, mis on kohalikud. ARLR on algusest peale võidelnud kindlasummaliste miinimumtasude kaotamise eest, väites, et nende kehtestamine on vastuolus direktiivi 2014/26 artikli 16 lõikega 2, mille kohaselt peavad tasu saamise õiguste tariifid olema mõistliku suurusega kaubeldavate õiguste kasutamise majandusliku väärtuse suhtes.
- 5 Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) poolelioleva menetluse raames tehtud raamatupidamiskspertiisi käigus tuvastati tasuerinevused, mille summad on 16,13 Rumeenia leud (koos käibemaksuga) ja 70,68 Rumeenia leud viivitusintressi juhul, kui miinimumtasu ei ole kohaldatav, ning 14 707,51 Rumeenia leud (koos käibemaksuga) ja 8019,56 Rumeenia leud viivitusintressi vastupidisel juhul, kui kindlasummalist miinimumtasu käsitlevad õigusnormid on kohaldatavad.
- 6 Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) leidis 28. jaanuari 2022. aasta kohtuotsuses, et kohaldatavad on protsentuaalsed tasud ja et kindlasummaline miinimumtasu ei kehtinud kohtuasjas käsitletaval ajavahemikul enam. Seepärast rahuldab see kohus hagi osaliselt ja mõistis DADA Music SRL-ilt UPFR kasuks välja 16,13 Rumeenia leu suuruse summa (koos käibemaksuga) ja 70,68 Rumeenia leu suuruse summa viivitusintressiks. Sisuliselt tunnistas Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) seaduse nr 8/1996 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta artikli 164 lõike 2 ning seaduse nr 74/2018 II artikli kohaldatavaks.
- 7 UPFR esitas selle kohtuotsuse peale eelotsusetaotluse esitanud kohtule apellatsioonkaebuse ja väitis, et seaduse nr 74/2018 II artikkel on kohaldatav üksnes uute meetodite üle läbirääkimiste pidamise kontekstis, samas kui vahepeal kehtivad edasi tasu arvutamise meetodite sätted.
- 8 Oluline on märkida, et 7. jaanuaril 2020 sõlmis DADA Music SRL haldusmeetmete tulemusena, mille võttis Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (Rumeenia autoriõiguste amet, lühendatult „ORDA“) UPFRi suhtes, viimasega uue litsentsilepingu (mis ei puuduta siiski kohtuasjas käsitletavat ajavahemikku), milles ei ole enam mainitud kindlasummalisi miinimumtasusid, vaid ainult protsentuaalseid tasusid.
- 9 Sisuliselt palus UPFR tihti ebapiisavate tulude tõttu, mida ringhäälinguorganisatsioonid said (ja seega ka deklareerisid), ringhäälinguorganisatsioonidel tasuda tasu arvutamise meetodites ette nähtud

miinimumtasu ja esitas selle kohta nõude kohtule. ORDA on teinud otsuse, millega ta kohustas UPFRit lõpetama kindlasummaliste miinimumtasude sissenõudmine. UPFR vaidlustas selle otsuse halduskohtus. Înalta Curte de Casație și Justiție (Rumeenia kassatsioonikohus) jättis 6. mail 2022 selle kaebuse rahuldamata ning kinnitas seaduse nr 74/2018 II artikli tõlgendust, mille esitas DADA Music SRL ja millega Tribunalul București (Bukaresti esimese astme kohus) nõustus kohtuotsuses, mille peale on esitatud apellatsioonkaebus. Eelotsusetaotluse esitanud kohus väidab, et see otsus võib olla asjakohane põhikohtuasjas, sest sellel on seadusjõud UPFR suhtes ja viimane on seega kohustatud oma haldussuhetes ORDAga lõpetama kindlasummalise miinimumtasu sissenõudmise.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 10 UPFR väitis sisuliselt, et seaduse nr 74/2018 II artikli tõlgendamine nii, et see on põhikohtuasjas otsekohe kohaldatav, on vastuolus direktiivi 2006/115 artikli 8 lõikega 2 ja direktiivi 2014/26 artikli 16 lõikega 2. UPFR leiab, et direktiivid 2006/115/EÜ ja 2014/26/EL ning Maaailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) esituste ja fonogrammide lepingu artikkel 15 ei välista võimalust kehtestada kindlasummalised miinimumtasud ega võimalda riigisisel seadusandjal sekkuda niisuguse miinimumtasu ette nägevate meetodite kohaldamisse.
- 11 DADA Music SRL leiab, et seaduse nr 74/2018 II artikli tulemusena ei kohaldata enam miinimumtasu, mida kollektiivse esindamise organisatsioonidele maksta tuleb, ja et seda artiklit kohaldatakse otsekohe, mistõttu peab ta tasuma ainult protsentuaalset tasu.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 12 Mõne eelneva vaidluse raames on riigisisel kohtupraktikas esile kerkinud tõlgendamiserinevused mõiste „kohalik raadiojaam“ (*post radio local*) tähenduse küsimuses. Nendes vaidlustes on UPFR kaitsnud seisukohta, et iga kohalik raadiojaam (*emittator local*) on samaväärne eraldi kohaliku ringhäälinguorganisatsiooniga, põhjendades seda argumendiga, et niisugused kohalikud raadiojaamad muudavad ringhäälinguorganisatsiooni ülekanded kättesaadavaks uuele üldsusele. Teine argument rajanes sellel, et kohalikul tasandil edastatavad reklaamid on vahetevahel erinevad. Konkreetselt viisid need väited – millega liikmesriigi kohtud mõnikord nõustusid – selleni, et teatavate miinimumtasude arvatud summa oli kõrge, kohalikul tasandil tegutsevad ja tihti tagasihoidlike majandustulemustega ringhäälinguorganisatsioonid pidasid neid koormavaks. Kirjeldatud asjaolud viisid seaduse nr 8/1996 autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta muutmiseni seaduse nr 74/2018 II artikliga.
- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab kõigepealt, et seaduse nr 74/2018 II artiklit tuleb tõlgendada nii, et tasu arvutamise meetodite punktil 6 ei olnud enam toimet

selles artiklis ette nähtud tähtaja möödudes, mistõttu ei pidanud DADA Music SRL kohtuasjas käsitletaval perioodil maksta miinimumtasu, vaid ainult tasu tegelikult saadud tuludelt.

- 14 Curtea de Apeli (apellatsioonikohus) hinnangul on selge ja vaieldamatu, et direktiivi 2006/115 artikli 8 lõige 2 ja direktiivi 2014/26 artikli 16 lõike 2 teine lõik ei välista kindlasummalise miinimumtasu kehtestamist, tingimusel et selle tasu summa ei ole liiga kõrge ega koormav kasutajatele (ringhäälinguorganisatsioonid). Põhimõtteliselt oli tasu arvutamise meetodites kindlaks määratud miinimumtasu liidu õiguses kehtestatud nõuetega kooskõlas.
- 15 Euroopa Kohtule esitatud esimese eelotsuse küsimuse kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et liidu õigusnormides, mida tõlgendada palutakse, on sätestatud, et tasu, mida tuleb maksta fonogrammitootjatele, peab olema kohane ja mõistliku suurusega. Nende direktiividega on siiski jäetud liikmesriigi seadusandja ülesandeks näha ette süsteemid, mille abil saab kavandatav kohane tasu konkreetse kjuu. Sellest vaatevinklist ei ole asjakohastes õigusnormides ja preambulis esitatud selgitavates põhjendustes midagi, mis õigustaks tõlgendust, et kohustuslik on näha ette kindlasummalised (miinimum)tasud. Sellele küsimusele tuleb seega vastata eitavalt.
- 16 Mis puudutab teist esitatud eelotsuse küsimust, siis siin on Curtea de Apeli (apellatsioonikohus) seisukoht veidi nüansirikkam. Ta meenutab, et tasu arvutamise meetodites on nähtud ette protsentuaalsed tasud, aga ka kindlad miinimumsummad puhkudeks, mil kasutaja ei saavuta soovitud majandustulemusi, või muudel asjaoludel tegeleb ringhäälingutegevusega, taotlemata majanduslikku kasu. Ta leiab, et nende meetoditega kehtestatud süsteemi tuleb pidada üheks tervikuks ning et kuna oli ette näha, et liikmesriigi seadusandja ei nõustu enam sätestama miinimumtasusid, on võimalik, et suhtarve tasudest ja/või arvutamise baasi käsitlevad sätted olid teistsugused just eesmärgiga tagada õiguste omanikele kohane tasu.
- 17 Seaduse nr 74/2018 II artikliga nägi liikmesriigi seadusandja aga ette, et tasusüsteemi üks komponent ei jõustu kohe, muutmata tasu arvutamise kriteeriume ja nägemata ette maksimaalset tähtaega läbirääkimisteks uute kokkulepete (meetodite) üle, et määrata kindlaks õiglased tasud, muutes ringhäälinguorganisatsioonide kasuks seadusele nr 74/2018 eelnevat süsteemi, ilma et eksisteeriks mingit ühtlast süsteemi, mis tagaks, et tasud, mida tuleb maksta fonogrammitootjatele, on ka neile mõistliku suurusega, kuid ei ole tühised väiksemad [tasud]. Lisaks võib praeguses olukorras ette näha, et kasutajad ei näita üles erilist entusiasmi, et pidada läbirääkimisi uute meetodite üle, sest praegu kehtivad on soodsad.
- 18 Mis puudutab juhtumeid, mida UPFR on tutvustanud ja mis kinnitavad märkimisväärseid erinevusi ringhäälinguorganisatsioonide 2022. aastal makstud tasude vahel (mõned tasusid kvartalitasusid, mille summa on 500 Rumeenia leud või isegi alla selle, samas kui teised maksid märkimisväärseid tasusid, mille

summa ulatus kümnetesse ja sadadesse tuhandetesse Rumeenia leudesse), siis Curtea de Apel (apellatsioonikohus) märgib, et praeguses süsteemis on võimalik, et ringhäälinguorganisatsioonid maksavad tühiseid tasusid, mis vastab tõenäoliselt kasutamise majanduslikule väärtusele (mis võib olla mittetulunduslik või väga madal tulu), kuid võib kahelda, kas see vastab ka esindatavate õiguste majanduslikule väärtusele.

- 19 Teisalt avaldavad need meetodid eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul sarnast mõju normatiivaktiga, [mis on] siduv *erga omnes*, kõikidele õiguste omanikele ja kõikidele kasutajatele vastavas sektoris, ning seadusandja puhul tuleb tunnustada õigust sekkuda üldpoliitilistel põhjustel õigusnormidega, mis on otsekohe kohaldatavad ka kehtivate meetodite suhtes. Ei saa seega asuda seisukohale, et liidu õigusnormid ei võimalda põhimõtteliselt kehtestada niisuguseid õigusnorme nagu seaduse nr 74/2018 II artikkel, millega on nähtud ette, et (kindlasummalsed) miinimumtasud muutuvad otsekohe kohaldamatuks.
- 20 Kolmanda ja neljanda eelotsuse küsimuse kohta rõhutab Curtea de Apel (apellatsioonikohus), kui oluline on kehtestada õiguste omanikele tasu, mis ei ole tühine, sest niisugune olukord on konkreetselt samaväärne sundvõõrandamisega erahuvi raames, st kujutab endast Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 17 rikkumist. Curtea de Apel (apellatsioonikohus) leiab, et kuna liikmesriikide kohtud on kohustatud tõlgendama liidu direktiivide ülevõtmiseks vastu võetud riigisiseseid õigusnorme nii, et tagatakse nende soovitatav toime, peab nendel kohtutel olema esiteks õigus kontrollida, kas protsentuaalsed tasud on ühelt poolt õiguste omanikele ja teiselt poolt kasutajatele kohased ja mõistliku suurusega, või kui ei ole, siis kas need on ilmselgelt tühised või olenevalt juhtumist ilmselgelt liiga kõrged.
- 21 Sellest vaatevinklist palub eelotsusetaotluse esitanud kohus kindlaks määrata kriteeriumid, mida võib niisuguses hindamises kasutada, võttes arvesse, et sellised kriteeriumid ei kujuta endast riigisisese õiguse küsimust, vaid ennekõike liidu õiguse küsimust, sest direktiive tuleb tõlgendada ja kohaldada ühetaoliselt. Samamoodi kui tuvastatakse, et riigisiseste õigusnormide kohaselt tasumisele kuuluv tasu on tühine, tuleb vastata küsimusele, kas liikmesriigi kohtul on õigus või isegi kohustus kohaldada alternatiivseid kriteeriume deklareeritud tulude kriteeriumile.
- 22 Lõpuks märgib Curtea de Apel (apellatsioonikohus), et [Euroopa] Kohtu otsuse kohaselt kohtuasjas Francovich ja Bonifaci vs. Itaalia ei tohi valesi üle võetud direktiivi eraõiguslike isikute vahelistes suhetes kohaldada *contra legem*, kuid see ei too kaasa hagi vastuvõetamatuks tunnistamist (nagu väidab ARLR) vähemalt kahel põhjusel. Esiteks on liikmesriigi kohtul kohustus tõlgendada kõiki riigisiseseid õigusnorme, mitte üksnes neid, millega direktiiv üle võeti, niisugusel viisil, et ka üksikisikute vahelistes suhetes tagatakse liidu õigusest tulenevate nõuete täielik järgimine (soovitatav toime) (vt selle kohta Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas Pfeiffer jt). Nagu aga ilmneb ka kolmandast ja neljandast eelotsuse küsimusest, on liikmesriigi kohtu käsutuses konkreetsed vahendid, et tagada

tulemus, mis on siduvate liidu õigusnormidega kooskõlas. Teiseks, kui riigisisest õigust ei oleks võimalik tõlgendada nii, et saavutatakse siduvate liidu õigusnormide kohaldamine, mitte rikkumine, oleks kahju kandnud üksikisikul võimalik esitada riigi vastu kahju hüvitamise nõue (vt selle kohta kohtuotsus Francovich ja Bonifaci vs. Itaalia). Neid põhimõtteid on uuesti korratud seoses hiljutise kohtuotsusega Thelen Technopark Berlin.

TÖÖDOKUMENT